

Золоті гектари

Щомісячний дайджест компанії «Монсанта»

ЛИСТОПАД 2014

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

ДЕКАЛБ завжди разом з Вами

стор. 2

Завершується конкурс на найвищу врожайність насіння кукурудзи ДЕКАЛБ

стор. 3

«Монсанта» знову одна із найкращих компаній-роботодавців світу

стор. 4

Розширення площ ділянок гібридизації кукурудзи під зрошенням

стор. 5

Грантовий конкурс — «Україна – житниця майбутнього»

стор. 6

Посухостійкість та регіональне позиціонування гібридів кукурудзи

стор. 7

У поле йдуть тільки академіки

стор. 10

Формат свята для ділових партнерів

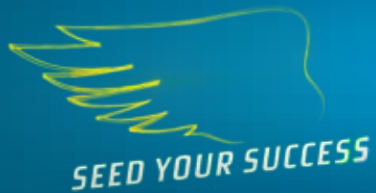
стор. 13

Ефективність застосування інсектицидного протруйника Пончо при вирощуванні гібридів кукурудзи ДЕКАЛБ

стор. 17

ДЕКАЛЬ завжди разом з Вами

-10% на весь асортимент
гібридів кукурудзи

Шановні Партнери!

Ми засвідчуємо Вам свою повагу та ще раз хочемо підкреслити, що ключовою метою нашої співпраці є Ваш успіх, оскільки Монсанто не відокремлює свій успіх від Ваших досягнень.

Ми усвідомлюємо наскільки складним завданням є ведення бізнесу в Україні за сучасних умов. Наша діяльність базується на належній увазі до Ваших потреб і налаштованості на довгострокову перспективу нашої співпраці. Саме ці фактори спонукають нас до пошуку рішень перед викликами сьогодення.

Усвідомлюючи всю складність ситуації, що склалась в Україні, та для підтримки своїх клієнтів та сільського господарства в цілому, ми повідомляємо Вам про запровадження додаткової безумовної знижки -10% на весь асортимент насіння кукурудзи ДЕКАЛЬ.

Ми сподіваємося, що високоякісне насіння ДЕКАЛЬ та наша постійна підтримка стануть надійною опорою Вашого бізнесу. Дбаючи про сталий розвиток сільського господарства, ми продовжуємо працювати над селекційними програмами, над постійним покращенням властивостей гібридів, які за своїми якостями та асортиментом показують ефективність у будь-якому куточку нашої великої та єдиної України.

Бажаємо Вам високих врожаїв та гарних прибутків!

З глибокою повагою та найкращими побажаннями,

Мікель де Йонг
Комерційний директор в Україні, Росії та Білорусі
Компанія Монсанто

Завершується конкурс на найвищу врожайність насіння кукурудзи ДЕКАЛБ, вирощеного в Україні!

Поспішайте подати свої заявки до 10 грудня!

До участі в конкурсі приймаються всі господарства, що вирощували в 2014 р. товарну кукурудзу із насіння ДЕКАЛБ українського виробництва на площі від 70 га.

Критерії оцінки:

Перемагає господарство, в якого по результатам сезону 2014 найвища врожайність кукурудзи ДЕКАЛБ (українського виробництва) в межах кожної окремо взятої області. Всього може бути до 24 переможців – по одному з кожної області України.

Вимоги до обліку результатів збирання кукурудзи:

Облік результатів збирання має проводитися у присутності представника компанії Монсанто і має бути зафіксовано в офіційній звітності господарства. У випадку проведення збирання до моменту оголошення цього конкурсу господарством має бути надано формальне підтвердження реєстрації показників урожайності.

Поїздка в Францію:

Переможець із кожної області отримує право поїхати до Франції для відвідування лабораторії Монсанто, що проводить перевірку відповідності насіння вирощеного в Україні стандартам компанії Монсанто. Учасники поїздки будуть відвідувати завод, який доробляє батьківські форми для вирощування гібридів ДЕКАЛБ в Україні. Також буде культурна програма та спілкування із представниками французького агробізнесу. Тривалість поїздки – 4 дні. Перевезення – авіатранспортом.

Ваші заявки на участь у конкурсі надсилайте

за електронною адресою: alina.bondarchuk@monsanto.com

Адреса центрального офісу ТОВ «Монсанто Україна»:

01033 Київ, вул. Володимирська 101а, ОЦ «Сенатор», 5 пов.

Додаткова інформація за телефоном: 490 75 75

Компанію «Монсанто» знову визнано одним із найкращих міжнародних роботодавців світу

Втретє поспіль компанія «Монсанто» увійшла до рейтингу «Найкращі міжнародні роботодавці світу» за версією Інституту Great Place to Work. Цьогоріч «Монсанто» посіла 8 місце у щорічному наймасштабнішому в світі дослідженні успішності роботодавців, за результатами якого складено рейтинг 25 найкращих міжнародних компаній за показниками культури робочого місця. У 2014 році «Монсанто» піднялася на чотири сходинки (із 12 місця в 2013 році) та залишилась єдиною аграрною компанією.

«Ми щиро вдячні, що нас знову відзначено в рамках цьогорічного рейтингу найкращих міжнародних роботодавців, – сказав Стів Мізел, виконавчий віце-президент з управління персоналом компанії «Монсанто». – Ця нагорода слугує визнанням спільних зусиль усіх наших працівників по всьому світі, а також їх відданості співпраці з нашими партнерами задля впровадження інноваційних аграрних рішень».

Щоб отримати право на внесення до рейтингу 25 найкращих міжнародних роботодавців, компанії повинні бути попередньо включені принаймні до п'яти національних рейтингів найкращих роботодавців, мати щонайменше 5 тисяч співробітників по всьому світі, а частка працівників у штаті,

котрі працюють за межами країни заснування компанії, має становити не менше 40 відсотків.

У 2014 році до переліку країн, у яких «Монсанто» було включено до національного рейтингу найкращих роботодавців, долучилися Китай, Бельгія, Франція та Нідерланди. Окрім того, компанія знову увійшла до національного рейтингу в Мексиці, Аргентині, Бразилії, Центральній Америці та Індії. У «Монсанто» працює понад 22 тисячі співробітників у всьому світі.

Компанію продовжують відзначати як кращого роботодавця й інші організації. Так, у 2014 році «Монсанто» отримала нагороди, що відзначають інноваційність, лідерство та задоволеність працівників робочим місцем, від таких видань та організацій, як Forbes («Найбільш інноваційні компанії світу»), Science Magazine («Кращі роботодавці для наукової кар'єри»), CR Magazine («100 найбільш соціально відповідальних компаній»), Computerworld («100 найкращих місць для роботи у сфері інформаційних технологій»), DiversityInc. («50 провідних компаній за повагою до різноманітності працівників»), MIT Technology Review («50 найрозумніших компаній») та Chief Executive («40 найкращих компаній для лідерів»).

«Монсанто Україна» значно розширила площі ділянок гібридизації під зрошенням у 2014 році

У 2014 році на понад 40% площ (близько 2900 гектарів) ділянок гібридизації кукурудзи компанії «Монсанто Україна» були встановлені зрошувальні системи. Порівняно з 2013 роком програму іригації було розширено більш ніж утричі. Ділянки гібридизації під зрошенням знаходились у Житомирській, Київській, Миколаївській, Херсонській та Черкаській областях.

Використання зрошувальних систем дозволяє забезпечити стабільні врожаї та належну якість насіння гібридів кукурудзи ДЕКАЛБ навіть за несприятливих погодних умов, убезпечуючи посіви від посухи.

«Ми продовжуємо розвивати виробництво насіння кукурудзи в Україні, не лише значно розширивши площі під зрошенням, але й закупивши партію нової сільськогосподарської техніки для обробки цих ділянок, – коментує директор з виробництва насіння компанії «Монсанто Україна» Олена Фоміна. – Це, а також використання нових технологій (сівалок точного висіву, вузькорядного посіву), дозволило нам за підсумками сезону збільшити врожайність ділянок гібридизації приблизно на 10%».

«Монсанто Україна» розпочала програму іригації на ділянках гібридизації насіння кукурудзи у 2012 році, встановивши

системи зрошення на 210 гектарах. У виробництві насіння в Україні компанія співпрацює з українськими партнерами, обраними за те, що вони можуть забезпечити належну якість насіння кукурудзи ДЕКАЛБ відповідно до міжнародних стандартів «Монсанто».

«Монсанта Україна» оголошує другий грантовий конкурс «Україна – житниця майбутнього»

Компанія «Монсанта Україна» оголошує про початок прийому грантових пропозицій від неприбуткових організацій в рамках програми соціальних інвестицій «Україна – житниця майбутнього». Подання заявок на перший етап відбуватиметься з 1 до 31 грудня 2014 року. Пропозиції проектів, які спрямовані на розвиток сільських громад, приймаються за такими напрямками:

- **освітні програми**, спрямовані на покращення освіти у сільській місцевості, зокрема підтримка шкіл, бібліотек, наукових центрів, навчальних програм для фермерів;
- **програми зі сталого розвитку середовища громад**, у тому числі підтримка програм з покращення енергоефективності та доступу до чистої води, підтримка центрів для людей з особливими потребами, забезпечення інших місцевих потреб;
- **розвиток соціального підприємництва** за рахунок проведення тренінгових програм та програм професійної освіти.

Відбір пропозицій проектів здійснюватиметься у два етапи. На першому етапі неурядові організації можуть подати коротку інформацію про проект українською мовою. Організації, які пройдуть попередній відбір, подадуть на другий етап більш детальну інформацію про проект та організацію англій-

ською мовою. Планується, що остаточне рішення про отримувачів грантів буде оголошено у червні 2015 року.

Завантажити анкету першого етапу та ознайомитися з вимогами до учасників можна на сайті monsanto.ua у розділі «Соціальні інвестиції». Максимальний розмір гранту, що може бути наданий – 200 000 грн. Проекти не повинні мати жодного зв'язку з комерційною діяльністю компанії «Монсанта». Проектна діяльність може бути розрахована на термін до 12 місяців.

Програма соціальних інвестицій «Україна – житниця майбутнього» була започаткована компанією «Монсанта Україна» у 2013 році для підтримки ініціатив сільських громад. Основна місія програми – поліпшення життя людей у сільській місцевості шляхом згуртування громад, підвищення громадської свідомості та соціальної активності для вирішення місцевих проблем. За підсумками конкурсу заявок, поданих у 2013 році, переможцями стали 7 соціальних проектів для сільських громад Вінницької, Житомирської, Львівської, Рівненської, Сумської, Харківської та Черкаської областей.

Посухостійкість та регіональне позиціонування гібридів кукурудзи

Основне завдання позиціонування гібридів кукурудзи на ринку – найкращим чином задовольнити сподівання сільськогосподарського товаровиробника на високоприбуткове вирощування цієї культури. Для цього необхідно розуміти, які потреби і виклики сільгоспвиробник зустрічає у своїй роботі. Частина викликів пов'язана із впливом регульованих факторів – власне тим, що називають технологією вирощування. Вплив технологічних прийомів вирощування на

реалізацію потенціалу врожайності сучасних гібридів кукурудзи вивчено достатньо повно. Нині сільгоспвиробник чітко розуміє ціну і вдалого технологічного рішення, і помилки. Ми, наприклад, знаємо, що кожен центнер врожаю зерна кукурудзи потребує певної кількості доступних елементів живлення в ґрунті, застосування ґрунтових гербіцидів дозволяє суттєво підвищити ефективність системи удобрення та раціоналізувати використання запасів вологи

Юрій Джура,
керівник відділу розвитку технологій ТОВ «Монсанто Україна»
Ольга Марченко,
менеджер з досліджень і розвитку генетичних ресурсів кукурудзи ТОВ «Монсанто Україна»

тощо. Ми використовуємо ці знання на практиці й досягаємо високих результатів. Проте, інша частина викликів пов'язана із впливом нерегульованих факторів, наприклад – ґрунтово-кліматичних умов. Їх вплив спрогнозувати точно і надовго неможливо. Все, що залишається, – це зуміти пристосуватись і правильно використати комплекс ґрунтово-кліматичних умов, підбравши для вирощування найпридатніші гібриди.

За даними Університету Лінкольна (штат Небраска, США), несприятливі ґрунтово-кліматичні умови по-різному впливають на реалізацію потенціалу продуктивності гібридів кукурудзи. Так, на основі аналізу багаторічних даних за період з 1948 по 1992 рр. стало відомо, що посуха здатна зменшити врожайність на дві третини (рис. 1).

Ми вважаємо, що, із достатнім ступенем вірогідності, ці дані можна екстраполювати і в умови України. Протягом останнього десятиліття саме запаси води в ґрунті й опади протягом вегетації обумовлюють урожайність кукурудзи в усіх зонах вирощування. Різниця лише в тому, що на Миколаївщині кукурудза страждає від посухи (фото 1), на Житомирщині – від затоплення на гідроморфних ґрунтах (фото 2), а на Хмельниччині – від холоду на вологих ґрунтах, які важко прогріваються (фото 3).

Значних втрат можуть зазнати сільгоспвиробники, якщо поле кукурудзи було пошкоджене градом. В Україні серйозне ураження

Фото 1. Стан розвитку рослин у посушливих умовах Миколаївської обл.

рослин кукурудзи градом – явище нечасте. Проте, якщо це сталось, то втрати врожаю можуть бути дуже великі. Так, у межах наших «Farm Progress Show» 2014 року ми моделювали різні ступені пошкодження листової поверхні градом і демонстрували вплив цього явища на врожай (фото 4). Внаслідок цих модельних досліджень нами

Фото 2. Стан розвитку кукурудзи при підтопленні ґрунтовими водами на супіщаних ґрунтах станом на 26 червня 2014 р. (Радомишльський р-н Житомирської обл.)

було встановлено, що втрата врожайності гібридів при втраті 50%, 75% та 100 % листя становила відповідно для гібридів ДКС 4082 –11,5; 34,8 та 40,6%, ДКС 4795 – близько 9,3; 11 та 24%. З одного боку, можна стверджувати про значний вплив площі втраченого листя на реалізацію по-

тенціалу продуктивності, а з іншого – також і про специфічність реакції гібриду.

Якщо брати до уваги, що посуха є основним і найголовнішим фактором зниження врожайності, то і ціна помилки при позиціонуванні гібридів саме в посушливих умовах є значно вищою, ніж у зоні достатнього вологозабезпечення. Ось чому посухостійкість гібридів кукурудзи є однією із найголовніших господарсько-цінних ознак. Посухостійкість у сучасному розумінні – це комплексна ознака, яка дає можливість кукурудзі формувати визначні рівні врожайності в посушливих умовах. З точки зору генетики, ця ознака полігенетична – вона набувається завдяки комбінації кількох десятків генів, які відповідають за велику кількість морфологічних ознак у кукурудзи.

За даними Університету Лінкольна (штат Небраска, США), кукурудза за 113 днів вегетації споживає близько 660 мм вологи (25,9 дюймів, один дюйм – 25,4 мм) (табл. 1). Як видно із таблиці, найінтенсивніше во-

Фото 3. Холодовий стрес на рослинах кукурудзи, які вирощуються на добре зволжених важких ґрунтах у Хмельницькій обл.

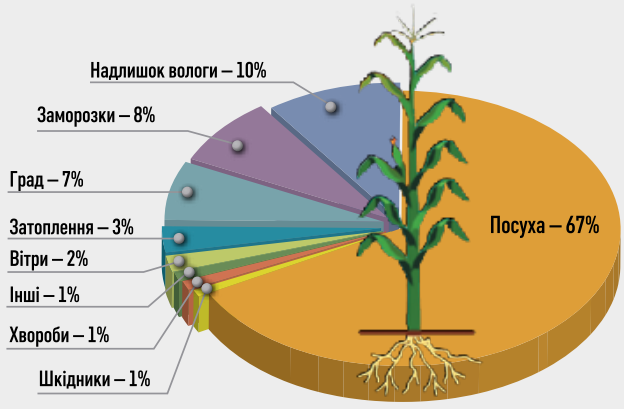
доспоживання в кукурудзі починається від часу викидання мителки і триває до початку воскової стиглості зерна. Лише протягом періоду наливання зерна кукурудза споживає 170-180 мм води. Кукурудза використовує 8-9 мм води щодня протягом періоду цвітіння. Відомо, що врожайність знижується наполовину, якщо кукурудза 4 дні перебуватиме зів'язю в період від зав'язування зерна до молочної стиглості.

Такий стрес зменшує площу листків, КРЗ,

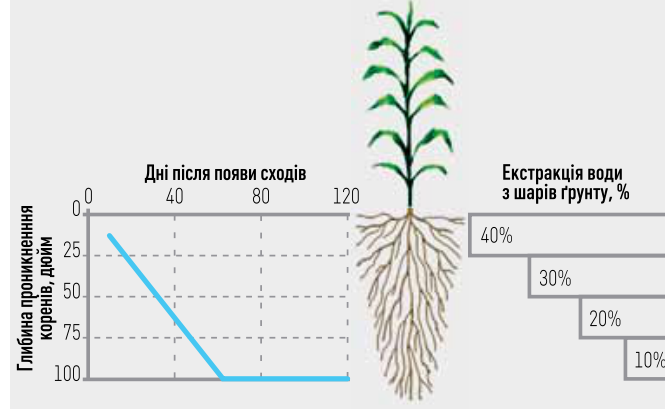

КЗР, висоту зернівки та її масу. Вірогідність стресу від посухи є цілком очевидною, оскільки близько 70% вологи (від загальної потреби) кукурудза споживає зі 130-сантиметрового шару ґрунту (рис. 2 на попередній сторінці). Зазвичай, у зоні недостатнього зволоження, в липні-серпні, запаси вологи в метровому шарі ґрунту бувають не більшими 50-70 мм, що недостатньо для нормального розвитку рослин кукурудзи. По суті, врятувати ситуацію може потужна коренева систе-

Рис. 1. Фактори, які обмежують урожайність кукурудзи (за даними Університету Лінкольна, штат Небраска, США)

Рис. 2. Можливості рослин кукурудзи споживати вологу (за даними Університету Лінкольна, штат Небраска, США)

Таблиця 1. Динаміка водоспоживання у кукурудзі

Фази росту і розвитку	Середня кількість використання рослиною води протягом доби, дюйм	Середня тривалість фази, доба	Сумарна потреба вологи, дюйм
Сходи	0,08	0-10	0,8
4 листки (V4)	0,1	10-29	2,6
8 листків (V8)	0,18	30-46	5,5
12 листків (V12)	0,26	47-55	7,3
Викидання мителки (R1)	0,32	56-68	11,1
Поява шовку (R2)	0,32	69-81	14,9
Утворення зерна (R3)	0,32	82-88	16,8
Наливання зерна (R4,7)	0,24	89-104	20,7
Повний налив (R5,5)	0,2	105-125	24,5
Повна стиглість (R6)	0,1	126-140	25,9

ма, яка здатна діставати воду із шару ґрунту 1,5-2,5 м. Тому роль гібриду, який має потужну, глибоко проникливу кореневу систему, переоцінити важко.

За посухостійкістю гібриди ДЕКАЛБ можна об'єднати у три групи (табл. 2). Гібриди, придатні для зони нестійкого зволоження, не бажано висівати в зоні недостатнього зволоження, адже в таких жорстких умовах вони не зможуть повністю розкрити свій потенціал урожаю. Для зони достатнього зволоження можливе використання гібридів ДКС 2790, ДКС 2787, ДКС 3476, ДКС 3717, ДКС 3912, які лише за умов достатнього та рівномірного зволоження ґрунтів здатні повністю реалізувати свій потенціал, забезпечуючи при цьому швидку вологовіддачу. Всі решта гібридів потребують страхування ризиків при вирощуванні в умовах нестійкого й недостатнього зволоження та максимально реалізують свій потенціал в умовах достатнього.

При підборі гібридів слід враховувати, який

основний обробіток ґрунту традиційно використовується в господарстві. Адже кукурудза вимагає щільності ґрунту в межах 1,1-1,3 г/см³, що є оптимальним показником для росту і розвитку кореневої системи. Слід зауважити також, що глибина обробітки ґрунту впливає на рівень накопичення збудників грибкових хвороб у ґрунті.

Чим глибше заробляємо рослинні рештки, тим кращий фітосанітарний стан створюється на полі. Найкращі показники продуктивності отримують зазвичай за традиційного обробітку ґрунту (оранка), коли досягається його оптимальна щільність. Тому всі зареєстровані гібриди, безумовно, можуть вирощуватись при традиційному обробітку ґрунту. При цьому, щодо дрібного обробітку, окремі гібриди, наприклад ДКС 2790, ДКС 2787, можуть досить повільно рости і розвиватись за таких умов. При нульових технологіях вирощування обмежувальним фактором виступає повільне нагрівання ґрунту, висока концентрація збудників грибкових хвороб і шкідників в органіч-

них рештках на поверхні ґрунту. При нульових технологіях гібриди ДКС 2790, ДКС 2787, ДКС 2960, ДКС 3511, ДКС 4590 слід обмежити у вирощуванні.

Деякі гібриди з нашого портфоліо відносяться до адаптивного типу (табл. 4). Зокрема, гібриди ДКС 2790, ДКС 3014, ДКС 2870, ДКС 3476, ДКС 4685, ДКС 440, ДКС 4964 здатні при невисокому рівні технологічного забезпечення реалізувати свій потенціал і давати стабільний економічно виправданий урожай. Водночас гібриди ДКС 3507, ДКС 3717, ДКС 3912, ДКС 4590, ДКС 4795, ДКС 5276 більш вимогливі до рівня забезпечення технологій ресурсами та чіткого дотримання технологічних регламентів. Решту гібридів можна вирощувати при обох типах технологій. При цьому, врожайність для господарств зазвичай відповідає рівню ресурсних і фінансових вкладень. Сподіваємося, що надані нами основи класифікації гібридів насінневого бренду ДЕКАЛБ відносно основних потреб су-

Фото 4. Моделювання втрати листової поверхні гібридами кукурудзи в Полтавській обл.

часного товаровиробника зможуть бути корисними кожному сільгоспвиробнику, особливо в зоні нестійкого вологозабезпечення. Також, ми радимо звертатись до торгових представників нашої компанії в регіонах України для отримання більш детальної інформації з підбору ефективного асортименту гібридів ДЕКАЛБ для кожного господарства.

Таблиця 2. Придатність гібридів для зон вирощування (за вологозабезпеченням)

Зона достатнього вологозабезпечення	Зона нестійкого вологозабезпечення	Зона недостатнього вологозабезпечення
ДКС 2790	ДКС 2870	ДКС 3511
ДКС 2787	ДКС 3203	ДКС 4014
ДКС 3476	ДКС 2960	ДКС 4685
ДКС 3717	ДКС 3795	ДКС 4408
ДКС 3912	ДКС 3472	ДКС 4608
	ДКС 3507	ДКС 4590
	ДКС 3705	ДКС 4490
	ДКС 4082	ДКС 4964
	ДКС 4685	ДКС 4795
		ДКС 5143
		ДКС 5276

Таблиця 3. Відношення гібридів кукурудзи ДЕКАЛБ до монокультури

Гібриди, придатні до монокультури		Гібриди, рекомендовані для вирощування після інших попередників	
ДКС 3203	ДКС 4685	ДКС 2787	ДКС 3717
ДКС 3795	ДКС 4408	ДКС 2790	ДКС 2960
ДКС 3476	ДКС 4590	ДКС 2870	ДКС 3511
ДКС 3472	ДКС 4490	ДКС 2971	
ДКС 3507	ДКС 4964	ДКС 3014	
ДКС 3912	ДКС 4608		
ДКС 3705	ДКС 4795		
ДКС 4014	ДКС 5243		
ДКС 4082	ДКС 5276		

Таблиця 4. Відношення гібридів ДЕКАЛБ до ресурсного забезпечення технології вирощування

Гібриди адаптивних технологій	Придатні для обох типів технологій	Гібриди інтенсивних технологій
ДКС 2790	ДКС 2787	ДКС 3507
ДКС 3014	ДКС 3203	ДКС 3717
ДКС 2870	ДКС 3795	ДКС 3912
ДКС 3476	ДКС 2960	ДКС 4590
ДКС 4685	ДКС 3472	ДКС 4795
ДКС 440	ДКС 3705	ДКС 5276
ДКС 4964	ДКС 3511	
	ДКС 4014	
	ДКС 4082	
	ДКС 4408	
	ДКС 4608	
	ДКС 4490	
	ДКС 5143	

У поле йдуть тільки академіки

«ДЕКАЛБ Академія» провела навчання для компанії ПАТ «МХП»

«Монсанта» знаходиться не лише на вістрі селекційних досягнень, а й агрономічних практик і технологій. І партнери компанії мають змогу з перших рук отримати знання про найбільш актуальні та ефективні можливості господарювання. Зокрема, «ДЕКАЛБ Академія» – одна з програм для Ключових Клієнтів «Монсанта» – 13–14 листопада в м. Черкаси провела навчання для фахівців провідного агрохолдингу України, присвячене ресурсозберігаючим технологіям при вирощуванні кукурудзи

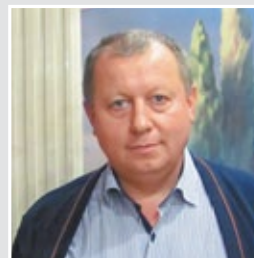
«Це не лекція, не кивайте головою, а думайте нею, доскіпливо задавайте запитання, – експресивно і водночас розважливо керував навчальним процесом головний агроном ПАТ «Миронівський хлібопродукт» Олексій Сергієнко. – Нам зі всім тут почутим і побаченим слід працювати». Ключовий Партнер компанії «Монсанта» компанія

ПАТ «МХП» прагне і вміє застосовувати найефективніші технології. Напередодні Дня працівника сільського господарства провідному агрохолдингу країни є чим пишатись. Так, нині зібрано більше 1,2 млн т кукурудзи за середньої врожайності 9,2 т / га в заліку. Три роки поспіль компанія забезпечує 3 % валового збору кукурудзи в Україні.

Журнал «Зерно»

Олексій Сергієнко,

головний агроном ПАТ «Миронівський хлібопродукт»:

– Такі заходи особливо цінні в сучасних умовах певного інформаційного голоду, дефіциту живого спілкування. Усі звикли до книг, буклетів, Інтернету, але безпосереднє спілкування з професіоналом – найкраще. «Монсанта» – лідер у генетиці. Вони вкладають величезні фінансові й наукові ресурси, щоби знайти рішення, які дають на наших ланах урожай і прибуток. Тому такі заняття, які проводить «ДЕКАЛБ Академія» чи Агроцентр «МХП», вельми корисні для зростання фахового рівня, отримання актуальної інформації. Зокрема, дякуючи цьому, ми підібрали оптимальний гібридний асортимент, шукаємо оптимальні рішення з ресурсозаощадження.

Системний підхід до вирощування цієї стратегічної культури, різні аспекти ресурсозбереження – вельми актуальні питання для провідного агропідприємства країни. Філософія «Монсанта» полягає в тому,

щоб вироблялось більше продукції, заощаджувати ресурси і покращувати життя людей. А практика «Монсанта» зосереджена на пошуку найефективніших інструментів для досягнення цієї мети.

Чен Мазур,

директор з розвитку технології «Монсанта» в Росії та Україні:

Для аграрія дуже важливо думати про системний підхід. Ми хочемо працювати пліч-о-пліч і бути найкращими партнерами, навчатися разом з аграріями, як обирати найбільш правильні й коректні системні рішення. Головними елементами системного підходу є генетичний матеріал, технологічні рішення (вибір гібриду, точність і вчасність посіву, підготовка ґрунту, система живлення, всі елементи вологозбереження), боротьба з бур'янами. Тільки селекційна станція в Умані тестує близько 1000 гібридів для великих і малих біозон

України. І ми потужно інвестуємо в науково-дослідницьку та навчальну роботу, насінневі потужності, тісну співпрацю з фермерами.

Сергій Грінченко,
власник компанії «Грінко»:

– Чудово бачити все на слайдах, але ще краще бачити все на полі. Агрегат продемонстрував свої найкращі можливості: за великої кількості поживних решток і досить високої вологості ґрунту забезпечив абсолютно ідеальне насіннєве ложе. «Монсанто» вбачає в Strip-till одну з можливостей для зберігаючого землеробства. Це серйозний етап, коли така потужна насіннєва компанія підтримує перспективну технологію.

Одним із основних факторів лімітування при вирощуванні кукурудзи є дефіцит вологи. Як констатує директор з розвитку технології «Монсанто» в Росії та Україні Чен Мазур, серед причин втрат урожаю нестача вологи складає 67 %. На занятті було проведено аналіз потреби у воді під

час фаз вегетації. Дуже важливо, з яких шарів рослина бере вологу – тож потужна, глибока коренева система є вкрай важливим фактором урожаю.

А вологозберіжні технології обробітку ґрунту, зокрема Strip-till, – надзвичайно

актуальні для регіонів, які страждають від посухи. Чен Мазур поділився напрацюваннями дослідницько-наукового центру в Гетеренбурзі (штат Небраска), що за оснащенням не має аналогів у світі.

Системне вирощування кукурудзи, зокрема, ґрунтується на таких факторах, як генотип рослини, агрономічні практики, живлення і боротьби з бур'янами. «Знання гібридів, ґрунту та вологоспоживання дозволяє розробити найбільш посухостійкі системи для сільгоспвиробників, забезпечити підвищене виробництво зерна за рахунок кожної зернини, – підкреслив Чен Мазур. – Важливо думати про ґрунт, наче про банк, в який ми вносимо свої депозити, а кукурудза – це завод, який повертає нам наші вклади вже з процентами».

Серед агрономічних практик актуальним є консервувальний обробіток ґрунту. Керівник міжнародного бізнесу компанії Orthman Гарі Мор і власник компанії-диле-

ра «Грінко» Сергій Грінченко представили технологію Strip-till. Це так звана «золота середина» між No-till і оранкою, обробіток лише тієї смужки ґрунту, куди буде виконуватися сівба. Технологія має економічні й агрономічні переваги, серед яких слід відзначити збереження та накопичення вологи за рахунок обмеження випаровування та покращеної інфільтрації води, збільшення довжини кореневої системи до 25-35 %, раннє прогрівання ґрунту, зменшення ущільнення, боротьба з ерозією, підвищення вмісту органічних речовин.

Розглянули й економічний ефект на базі 12 локацій в Угорщині, технологічні операції, норми добрив тощо. Як підкреслив Гарі Мор: «Мета «МХП», Orthman і «Монсанто» – пройти шляхом навчання і включити технологію в систему вирощування, щоби підвищити ефективність виробництва».

Під час ґрунтового обговорення було розглянуто ряд запитань: які типи ґрунтів

Юрій Джура,

керівник відділу розвитку технологій «Монсанто» в Україні:

– Наші рекомендації під Strip-till не базуються на якихось особливих речах. Йдеться про гібриди, які ми рекомендуємо і для традиційної технології у посушливих регіонах України. Єдине, що ми звертаємо увагу на комплексну холодостійкість навесні й потужну енергію початкового росту. Серед тих гібридів, які МХП замовило на наступний рік, 80 % мають ці важливі ознаки. Однозначно рекомендуємо для такої технології в центральних областях ДКС 3795, ДКС 3912, ДКС 3507. Чудове відкриття ДКС 4408 – з визначною

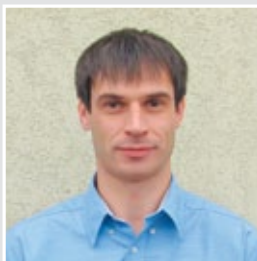
стабільністю і врожайністю та доброю посухостійкістю. Хотілося би відзначити ДКС 4014, який має великий потенціал урожайності, хорошу початкову енергію росту, потужне стебло. Для більш посушливих регіонів рекомендуємо ДКС 4590, перевірені часом ДКС 4964, ДКС 5143. Я би звернув значну увагу на новий гібрид ДКС 4608, особливо для найпівденніших регіонів, який відзначає відмінна посухостійкість у ключові фази розвитку, лідерство із врожайності в посушливих умовах.

Вадим Пащенко,

менеджер з розвитку та підтримки ключових клієнтів «Монсанто»:

– «ДЕКАЛБ Академія» була створена у відділі по роботі з Ключовими Клієнтами 2012 року. Кількість холдингів, що беруть участь у навчанні, зростає, число навчальних модулів доведено до 7. Кожен із них має свою програму, є теоретичні та практичні заняття. На основі запитів ми формуємо навчання, запрошуємо партнерів. Компанія «Монсанто» вчить, як потрібно працювати з нашими гібридами, бо хоче, щоб клієнти отримали максимальну вигоду від вирощування.

підходять для Strip-till, час посіву, як проводити роботи на схилах, норма внесення азотних добрив у зону рядка, боротьба з пасльоновими бур'янами тощо.

Керівник відділу розвитку технологій «Монсанто» в Україні Юрій Джура зупинився на підборі гібридів для районів із недостатнім вологозабезпеченням. Йшлося про позиціонування гібридів від технології «не забудь посіяти» до максимально інтенсивної. Було продемонстровано рейтинги урожайності гібридів у посушливих умовах, вологовіддачі, початкової енергії росту (що було актуально цього року), вирощування в монокультурі. Також розглянули фенологічні фази розвитку гібридів, стійкість до гербіцидних стресів за неправильного застосування сульфінілсечовинних препаратів, стійкість до різних типів вилягання, особливості формування качана за спекотних умов, біометричні обліки в посушливих умовах.

Представник відділу розвитку технологій «Монсанто» в Україні Василь Москалюк презентував систему Precision Planting. Унікальна сівалка для точного землеробства обладнується електроприводом

кожного ряду vDrive в комплекті з висівним апаратом vSet, системою управління тиском кожної секції на ґрунт Delta Force, оснащена монітором 20/20 SeedSense, який відображає процес посіву та здійснює безпроводну передачу даних за допомогою планшета iPad і сервісу Field View Plus. Фахівці відзначили, що навіть за умов невідкаліброваного насіння на складних ґрунтах сівалка Precision Planting забезпечує якісний посів. А керівник відділу наукових інновацій в агрономії «НВФ «Урожай» ПАТ «Миронівський хлібопродукт» Олександр Коваленко поділився досвідом тестування агрегату в екстремальних умовах.

Після закінчення теоретичної частини представники агрономічної та інженерної еліти ПАТ «МХП» отримали сертифікати про проходження навчання. А наступного дня на полях Кіровської філії ПрАТ «НВФ «Урожай» відбулася практична демонстрація обладнання для Strip-till. Дивлячись на практично ідеальне посівне ложе, Чен Мазур просто констатував: «It's wonderful!». «Це чудово!» – слушно сказати і про цей навчальний модуль «ДЕКАЛБ Академія» загалом.

Формат свята для ділових партнерів

Дуже влучним приводом для оптимістичного спілкування назвала нещодавно Свято кукурудзи у «Ниві Переяславщини» менеджер компанії «Монсанто» Лідія Озерова: «Це класна ідея відомого господарства Київщини — збиратися саме у такий період, коли проблемами та труднощі вже подолано і можна проаналізувати підсумки сезону разом із колегами та партнерами».

Залежимо від Бога, природи і партнерів

Половина кукурудзяних площ успішної «Ниви Переяславщини» забезпечені насінням від «Монсанто». Зрозуміло, що ця компанія активно долучилася до організації спільної зустрічі аграріїв та їх партнерів, виробників

насіння та ЗЗР, дистриб'юторів, постачальників техніки та обладнання. Доки спадав вранішній холод, фермери із сусідніх районів Центрального регіону розташувалися у затишному Будинку культури села Жовтневе, де під час фахового семінару послушали презентації і поспілкувалися із представниками відомих компаній «Ерідон», «Сингента», «Піо-

нер», «Лімагрейн», «Рахт», «Доу Сідс».

Господарі заряджали теплим настроєм, бо зустрічали гостей із музикантами і традиційним короваєм. Особливе піднесення можна було зрозуміти, адже того дня село відзначало ще й храмове свято — Івана Богослова. «Хто не посіяв до Івана Богослова, той не вартує доброго слова», — процитував народну приказку директор групи компаній «Нива Переяславщини» Юрій Єрошенко. І тим самим дав зрозуміти: свято святом, а говорити все одно будемо про справи, про землю, про урожай. «Наш успіх залежить від Бога, природи і партнерів, — чітко сформулював Юрій Анатолійович. — Працюємо тільки з оригінальними продуктами і надійними, чесними, порядними партнерами. Їм дякуємо, бо така робота приємна навіть під час кризи, коли нестабільно і важко».

Багато продуктів провідних компаній потрапляють безпосередньо до споживачів-агровиробників через фірму «Ерідон».

На характерній місії компанії «За співпрацю, яка гарантує успіх» наголосив Сергій Куликов, директор київського представництва МПП «Фірма «Ерідон», налаштовуючи на цікаве та корисне спілкування. Закликав подивитися результати колективної роботи за цілий рік усіх присутніх, заодно обговорити проблеми й поради успіхам.

Чудові результати

Операційний менеджер компанії «Монсан-

Наталія Антоненко,
«Агробізнес Сьогодні»

то» Володимир Гур'єв розповів учасникам семінару про результати вирощування насіння кукурудзи у базових господарствах Київської та Житомирської областей. Урожайність в них — навіть вища за розумні очікування, а високий стандарт якості польових робіт підтверджується тим, що за генетичною чистотою гібриди українського виробництва показують одні з найкращих результатів серед країн Європи.

Усі п'ять насінневих заводів, з якими співпрацює «Монсанто» нинішнього року, були модернізовані, підкреслив Володимир Гур'єв. Зокрема, додаткова сушарка на «Маїсі» приблизно вдвічі підвищила продуктивність цього заводу. «Черліс» поставив нове обладнання з пакування та очистки. На «Райз-Максимко» встановле-

на вже третя сушарка, побудована нова лінія калібрування, запущена лінія із протруєння та пакування насіння. У господарстві «Земля і воля» додали секції і встановили калібрувальну лінію за ошадною технологією Фадєєва. Компанія «Лебединський насінневий завод» на нових виробничих потужностях встановила новий, високоякісний фотосепаратор, аналогів якому ще немає в Україні. Усі ці зміни мають підвищити якість і збільшити кількість насіння українського виробництва.

Також розширено асортимент гібридів ДЕКАЛБ. Широка лінійка — від ранньостиглих до найбільш пізніх — повинна задовольнити більшість виробників, що доводить, зокрема, і досвід «Ниви Переяславщини», яка активно використовує насіння від «Монсанто» ось уже протягом п'яти років.

Володимир Гур'єв готовий сперечатися з тим, хто наполягає виключно на імпортно-

му насінні. І наводить, зокрема, наступні аргументи: «По-перше, батьківські форми надходять для «Монсанто» в Україну з того ж заводу у Франції, що і для решти світових виробників. Увесь матеріал перевіряється в одній і тій же лабораторії. Подруге, вирощений в Україні урожай теж двічі перевіряється у тій же лабораторії. Партії, які мають показники, нижчі за стандартні, вибраковуються обов'язково, що, насправді, буває дуже рідко».

Вимог до сучасного насіння надзвичайно багато. Воно має давати високі врожаї при різних технологіях вирощування, добре переносити посуху і приносити прибуток. «30 років тому ми планували вирощувати в Україні 10 млн т кукурудзи на 3 млн га, — пригадує Володимир Гур'єв. — Тепер маємо валовий збір 30 млн т на 5 млн га. Урожайність зросла вдвічі, переважно — завдяки іноземній селекції, якою нині охоплені 70%

українських площ кукурудзи. Серед них на більшості (приблизно 40%) використовується вже насіння, вирощене в Україні. Нам варто бути патріотами, орієнтуючись саме на нього, бо має високу якість і забезпечить гідний урожай».

Обирайте за групами стиглості

Поставити запитання представникам компаній і головне — побачити результати на полі, що називається, доторкнутися і «спробувати на зуб», учасники Свята кукурудзи мали можливість одразу після семінару. Демо-ділянки «Ниви Переяславщини» задовольнять найвибагливіший вибір — розтягнулися на кілометри уздовж траси Київ-Харків. Менеджери компаній-виробників

насіння супроводжували групи фермерів, консультували щодо вибору, особливо наголошували на новинках нинішнього сезону, які вже встигли показати свої результати навіть на товарних посівах.

Разом інтерактивно обговорювали технічні особливості при вирощуванні різних гібридів. Для зручності, наприклад, бренд ДЕКАЛБ структурував свою демонстрацію за групами стиглості, щоб дати точніші

Коментар

Лідія Озерова,
керівник відділу продажів
центрального регіону компанії
«Монсанто»

Таке свято — нагода поспілкуватися із колегами. Сусідні фермери мають можливості подивитися досвід потужного господарства. Як мінімум, тут отримуєш нові контакти і нову інформацію з перших вуст. Головне для нас — дізнатися, чи отримали наші партнери той результат, який планували, на який розраховували. Наприклад, підійшли колеги з Кагарлицького району, поділилися успіхом: отримали понад 10 т/га у сухому зерні, набагато менше витратять на досушування. Говорять, що вже перекрили витрати на вирощування. Мають хороший економічний ефект. Гордимся, що ми поряд із фермерами у непростий час, коли не виправдалися їх сподівання на ціну кукурудзи. Все одно віримо у потенціал кукурудзи, це стратегічна культура, валюта країни, бізнес із нею мусить бути успішним. І щораз переконуємося, що рівень технологічності і підкованості

характеристики. На традиційних табличках із назвами гібриду додали уточнення щодо структури урожаю: густоти рослин перед збиранням, кількості рядів у качані, кількості зерен у ряді, кількості зерен у качані.

Лінійку гібридів із ФАО 170-250, зокрема, ДКС 2790, ДКС 3203, ДКС 3795, можна висівати вже за температури ґрунту від 7 градусів, вони холодостійкі. Добре пристосовуються до конвеєру у сівозміні, деякі господарства їх збирають під посіви озимих. Мають кременистий та кременисто-зубоподібний тип зерна. Годяться і під монокультуру. Швидко віддають вологу. Застосовуються під традиційний та мінімальний обробіток ґрунту, мають деякі перестороги щодо ноу-тілу. Завдяки ранньому цвітінню гібриди ранньої групи уникають стресових факторів, мають вегетаційний період 110-

115 днів. Лінійка останнім часом підсилена гібридом ДКС 3014 із ФАО 200, який можна використовувати і на силосний напрям.

Пластичністю та стабільністю характеризуються гібриди із ФАО 260-290. Мають перехідний тип зерна, зубовидно-кременистий. З року в рік показує гарні результати стійкий, з потужною кореневою системою гібрид ДКС 3472. Для інтенсивного типу вирощування у зоні достатнього зволоження можна було роздивитися новинки — ДКС 3507, ДКС 3717 та ДКС 3912.

Загалом у портфолію «Монсанто» є 30 гібридів, серед яких фермери можуть вибрати найоптимальніші. Кожен з них має окремі родзинки, покращені властивості. Скажімо, ДКС 3912 з ФАО 290 практично не боїться повернення холодів, висівається, коли температура ґрунту на глибині загортання насіння ще має 7 градусів. ДКС 3759 використовується як під зерновий, так і під силосний напрям, для нього характерне раннє цвітіння. Вирізняється крупним насінням, оптимальною масою тисячі зерен.

Гібрид ДКС 3705 з ФАО 300 радять на зерновий та силосний напрям, він має високий потенціал урожайності і високу вологовіддачу. Стабільний, пластичний. Рекомендований для міні- і ноу-тілу. Цього року він показав гарну стійкість до повітряної посухи в порівнянні з більш «старими» гібридами.

Великі надії «Монсанто» покладає на гібрид ДКС 4014 із ФАО 310. Його навіть називають майбутнім блокбастером із потенціалом урожайності понад 130 ц/га. Він не любить загущення, але виправдає себе при інтенсивних технологіях вирощування. З часом цим гібридом збираються замінити улю-

бленця українських полів ДКС 3511, адже володіє високим потенціалом посухостійкості, пластичності та стійкості до стресів. Сам ДКС 3511 залишається лідером продажів в Україні, бо дуже пристойно показує себе в усіх зонах. Проте любить оптимальні строки збирання. Для підсилення лідера компанія запустила середньоранній гібрид ДКС 4082 для інтенсивних технологій. У нього добра вологовіддача і потенціал урожайності більше 130 ц/га.

Дуже добре показав себе нинішнього року у товарних посівах новий гібрид ДКС 4408 із ФАО 340. Він стійкий до хвороб, фузаріозу, стеблового метелика. Має потужну кореневу систему, міцне стебло. Висівається і по монокультурі. Розкриває свій потенціал — дає до 130 ц/га.

Група середньопізніх гібридів від компанії «Монсанто» відрізняється, зокрема, посухостійкістю за рахунок потужної кореневої системи. До прикладу, гібрид ДКС 440 із ФАО 350. Найбільше підходить до технології ноу-тілу і стріп-тілу. Він єдиний із лінійки, кого можна висівати при 7 градусах, інші його «колеги» потребують не нижче 9 градусів.

Випереджає інших за темпами продажів гібрид цієї групи ДКС 4590 інтенсивного типу, дуже добре реагує на забезпечення мінеральним живленням. З полів, засіяних цим гібридом, збирають до 150 ц/га. Споживачі встигли переконатися у його плюсах і вже розкупили практично всі запаси насіння, що дуже точно пасує регіону.

Потужний гібрид із ФАО 380, який вже зарекомендував себе у товарних посівах і користується популярністю серед селян, у

Коментар

фермерів підвищується постійно. Вони налаштовані на максимальний прибуток з кожного гектара. Наш підхід — допомогти їм отримати за найменших витрат максимум не просто урожаю, а прибутку.

Дмитро Книрш, агроном ТОВ «СтейкАгро», Переяслав-Хмельницький р-н

Шість років працюю агрономом, намагаюся за можливості подивитися і на досвід колег, партнерів. Переконався, що ми не помилилися, обираючи насіння від компаній «Лімагрейн», «Піонер», а у більшості — від «Монсанто». Навіть за цьогорічних дуже складних умов, посуху, буревії урожайність маємо і понад 120 ц/га, вологовіддача хороша. Оце разом аналізуємо результати. Особливо дбаємо про якість продукції, бо годуємо вирощеним власну худобу, маємо переробку, свій бренд м'ясної продукції.

Європі називають Золоте Око — мабуть, за його надзвичайно красиве, якісне зерно. Гібрид ДКС 4964 розкрив свій потенціал, наприклад, у Білоцерківському районі, дав 178 ц/га у сухому зерні. Щоправда, і вкладено в нього було надто багато зусиль та коштів, тому щодо економіки ще треба зважувати.

Максимальна врожайність у господарів в «Ниві Переяславщини» зафіксована на гібриді ДКС 4795. Він має найпотужнішу кореневу систему і посухостійкий, що особливо нинішнього року зіграло чи не вирішальну роль. До параду гібридів кукурудзи, де можна було обрати продукт саме для свого конкретного поля і умов, організатори свята ще й додали демонстрацію техніки від компанії «Ерідон-Тех». А продовжили спілкування обідом просто в полі. Ще й розіграли традиційні призи і послухали виступи місцевого фольклорного колективу.

Коментар

**Микола Маліснко,
директор СТОВ «Перемога», Фастівський р-н Київська обл.**

Дізнався цікаві для себе моменти під час семінару — про наукові розробки, сучасні лабораторії для перевірки якості насіннєвого матеріалу, інші сервіси. Для нас це дуже важливо, бо робимо ставку на насінництво. Подивився на досягнення компаній, з продуктами яких працюємо. Гарні результати давало насіння від компаній «Піонер», «Рафт», застосовуємо ЗЗР від «Сингенти». На товарних посівах користуємося насінням від «Монсанто». Формат такого Дня поля показує стан сьогоденного насиченого ринку. Можна аналізувати його щільність, видно тенденції. Це важливо для виробників: у нас є вибір — будемо робити висновки.

Ефективність застосування інсектицидного протруйника Пончо при вирощуванні гібридів кукурудзи ДЕКАЛБ

За останнє десятиріччя посівні площі під кукурудзу різко зросли. Це призвело до того, що в більшості господарств ця культура займає 35-50 % сівозмінної площі, а іноді й 70 %. Таке поширення кукурудзи свідчить, що вона часто вирощується в монокультурі або в короткоротаційних сівозмінах, що, в свою чергу, призводить до різкого збільшення чисельності шкідників.

Ще одним фактором зростання їх популярності є мінімізація обробки ґрунту. В такому разі на поверхні ґрунту накопичується велика кількість пожнивних решток, які

є місцем зимування шкідників. Найбільших збитків на початкових фазах росту і розвитку рослин кукурудзи завдають такі шкідники: личинки дротяника, чорнишів (мідляк) та діабротіки. Вони живляться набубнявілим насінням, видаючи зародок та ендосперм, що призводить до повної втрати схожості насіння (фото 1, 2, 3).

У випадку сильного пошкодження і поширення шкідників посіви зріджуються, а інколи навіть виникає потреба їх пересіяти. Відразу після сходів кукурудзи, у фазі одного-двох листків, починає шкодити

Микола Балан,
агроном Інноваційного центру «Монсанта»
Юрій Джуря,
керівник відділу розвитку технологій
ТОВ «Монсанта Україна»

Фото 1

Фото 3

шведська муха. Її личинки вражають точку росту головного стебла, що спричиняє загибель центрального листка, пригнічення розвитку рослин на 2-3 тижні, призводить до посиленого утворення пасинків, рослина при цьому може повністю загинути у період сходів (фото 4).

Найбільшої шкоди личинки завдають при

тривалому похолоданні навесні, коли сповільнюється ріст рослини. У подальші фази росту і розвитку кукурудзи ґрунтові шкідники переміщуються від загиблих рослин до здорових. Вони можуть псувати посіви впродовж усього літа. При цьому спостерігається випадання рослин та невіривняність посіву: відставання пошкоджених рослин у рості й розвитку, пасинкування, розтягуван-

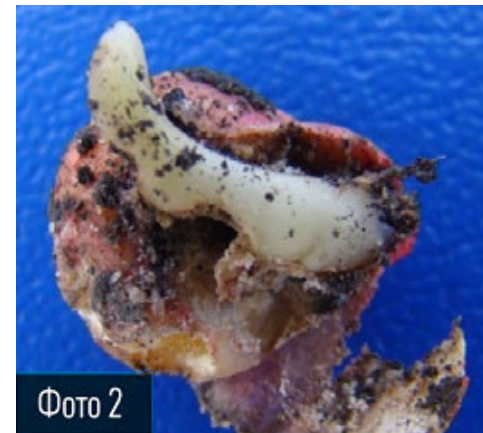
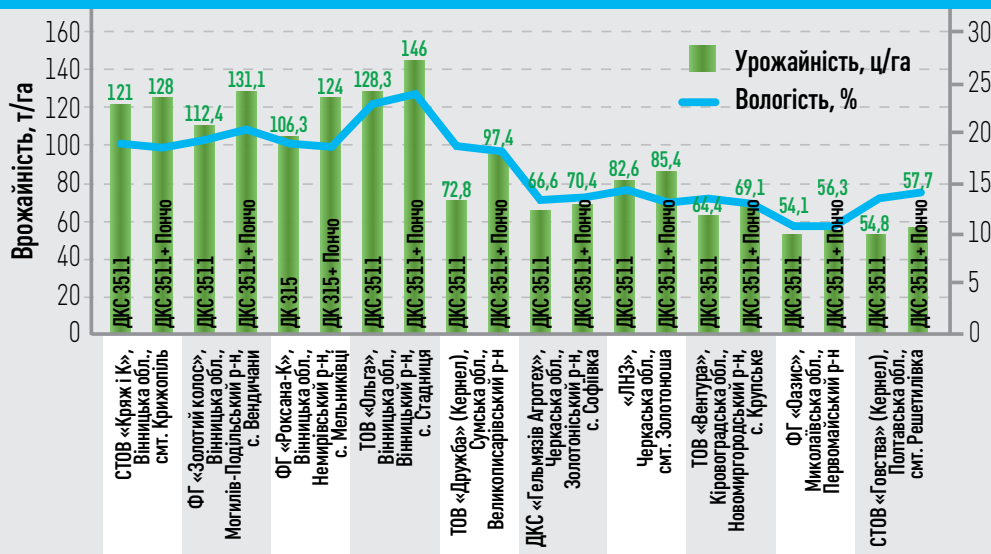

Фото 2

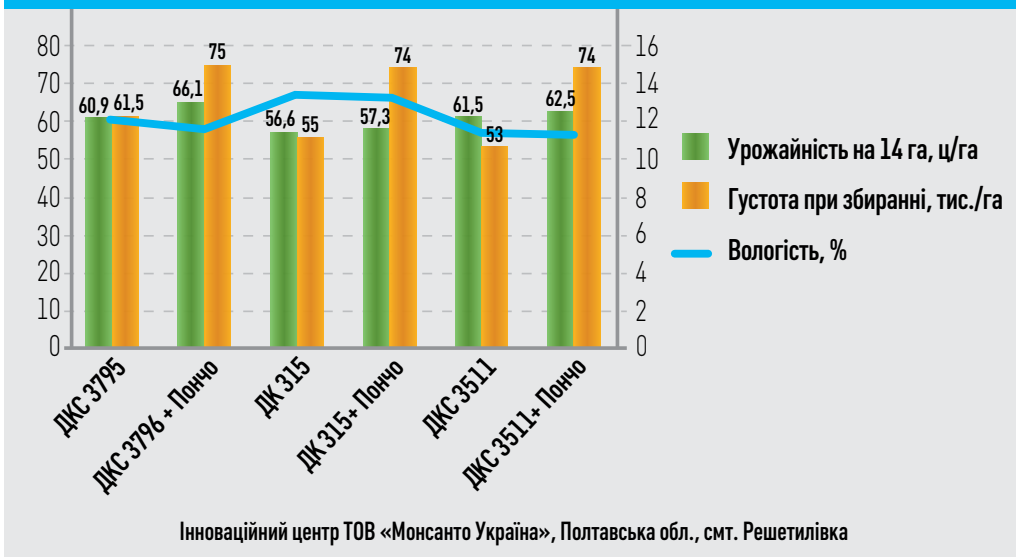
Фото 4

Рис. 1. Результати врожайності гібридів кукурудзи залежно від впливу передпосівної обробки інсектицидним протруйником Пончо

Рис. 2. Результати врожайності гібридів кукурудзи та густина стояння рослин на момент збирання залежно від впливу передпосівної обробки інсектицидним протруйником Пончо

ня періоду цвітіння, нерівномірність вологовіддачі та дозрівання і, як наслідок, зниження врожайності (фото 5, 6, 7).

Одним із ефективних та економічно доцільних прийомів боротьби зі шкідниками на кукурудзі є застосування інсектицидних протруйників, зокрема Пончо. Насіння, оброблене препаратом Пончо, дає можливість дієво захистити рослини від усіх ґрунтових шкідників і шкідників листя. Діюча речовина клотіанідин, 600 г/л поглинається кореневою системою рослини, яка при проростанні її спрямовується в листя. При цьому інсектицид по рослині розподіляється дуже рівномірно і забезпечує тривалу захисну дію.

Компанією «Монсанта» було проведено ряд досліджень із вивчення ефективності інсек-

тицидного протруйника Пончо по всій території України. У виробничих умовах висівали гібриди кукурудзи, насіння яких було оброблено фунгіцидом Максим XL (перший варіант) та композицією Максим XL + Пончо за

однакових умов та з однаковою густиною.

Мета досліджень – встановити особливості процесу проростання, відслідкувати динаміку появи сходів, оцінити збереженість рослин та визначити вплив застосування протруйника насіння на врожайність посівів кукурудзи. Проведені спостереження засвідчили, що в середньому по господарствах густина сходів на варіантах з Пончо була на 5-15% більшою, залежно від чисельності шкідників.

У процесі вегетації на ділянках без обробки насіння Пончо, спостерігалось випадання ще 5-15% рослин. Також просліджувалось відставання у рості і розвитку частково пошкоджених рослин. Після завершення вегетаційного періоду такі рослини або не формували качана, або він був недорозвинутим. Зазначимо, що на ділянках, оброблених інсектицидним протруйником Пончо, початкова енергія росту була вищою, рослини мали здоровий вигляд та вирівняність посіву. Пошкоджень рослин шкідниками не відмічено (фото 8, 9).

Результати обліку врожайності гібридів кукурудзи залежно від впливу передпосівної обробки інсектицидним протруйником Пончо висвітлені у графіках (рис. 1, 2). Результати врожайності свідчать, що на всіх дослідних ділянках інсектицидний протруйник Пончо довів свою дієвість. Збереженість урожаю коливалась у межах від 0,7 ц/га до 24,6 ц/га, зокрема в чотирьох господарствах Вінницької області Крижопільського, Могилів-Подільського, Немирівського та Вінницького районів врожайність кукурудзи ДКС 3511 та ДК 315 із протруйником Пончо складала 128,0 ц/га, 131,1 ц/га, 124,0 ц/га та 146,0 ц/га, що на 7,0 ц/га, 18,7 ц/га та в двох останніх на 17,7 ц/га більше порівняно з контролем (без протруйника).

В умовах Сумської області ТОВ «Дружба» (Кернел) збереженість урожаю на ділянках з Пончо складала біля 24,6 ц/га при врожайності близько 97,4 ц/га.

Отримані результати досліджень із Черкаської області Золотоніського району «Гельмязів Агротех» та «ЛНЗ» свідчать про

те, що врожайність кукурудзи на ділянках з Пончо була на рівні 70,4 та 85,4 ц/га, що на 3,8 та 2,8 ц/га більше ніж на ділянках без інсектицидного протруйника. У Кіровоградській, Миколаївській та Полтавській областях різниця в урожайності ДКС 3511 з Пончо і без складала близько 4,7 ц/га, 2,2 ц/га та 2,9 ц/га на користь першого.

Порівняні результати збереження врожайності від Пончо отримані в Інноваційному центрі «Монсанто» в Решетилівці Полтавської області (рис. 2).

Підрахунок густоти рослин на кінець вегетації засвідчив, що на ділянках досліду з Пончо густина складала біля 74-75 тис. шт./га. На варіантах досліду без протруєння насіння інсектицидним протруйником густина – близько 61,5 тис. шт./га для ДКС 3795, 55,0 тис. шт./га для ДК 315 та 53 тис. шт./га для ДКС 3511, що на 13,5 тис. шт./га, 19,0 тис. шт./га та 21,0 тис. шт./га менше порівняно з Пончо, або десь 18,0-28,4% відповідно.

Аналіз результатів урожайності довів, що інсектицидне протруєння Пончо на всіх варіантах досліду мало перевагу над варіантами досліду без інсектицидного протруєння. Найбільша врожайність 66,1 ц/га спостерігалася у ДКС 3795, що на 5,2 ц/га більше порівняно з непротруєним насінням Пончо.

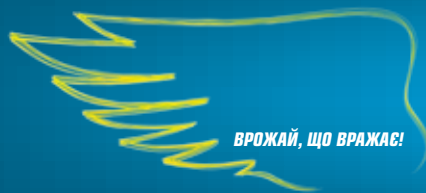
Слід відмітити, що прибавка врожайності від інсектицидного протруєння Пончо у гібридів ДК 315 та ДКС 3511 була незначною і складала близько 0,7-1,0 ц/га. На нашу думку, це пов'язано із сильною посухою в період цвітіння та наливу зерна. Посіви з

оптимальною густиною мали більший дефіцит вологи порівняно зі зрідженими, які почувалися краще (фото 10, 11). У процесі вегетації рослини на ділянках без обробки Пончо за рахунок меншої густоти змогли сформувати більші початки, завдяки чому врожайність була майже на одному рівні. Як свідчить практика, при достатньому вологозабезпеченні рослини з оптимальною густиною і вирівняним посівом гарантують на порядок вищу врожайність.

Наприкінці зауважимо, що в окремі роки ґрунтові шкідники можуть знищити 50-70% сходів рослин, тож витрати на пересівання стануть значно вищими за інсектицидне протруєння насіння. Тому, щоб не було як в українському прислів'ї: «Скупий платить двічі», радимо приділяти інсектицидному протруєнню належну увагу.

За консультаціями звертайтеся до регіональних представників компанії «Монсанта»:

Північний регіон:

Чернігівська.....	Петренко Володимир Павлович	(050) 468-55-82
Київська.....	Даниленко Василь Андрійович	(050) 385-81-70
Київська.....	Худяков Олександр Ілліч	(050) 410-58-87
Вінницька.....	Антипін Руслан Анатолійович	(050) 472-97-51
Вінницька.....	Фісюк Валерій Михайлович	(050) 381-55-21
Житомирська.....	Волошинський Сергій Віталійович	(050) 352-95-90
Регіональний представник по ріпаку.....	Степанчук Олексій Петрович	(050) 332-55-95

Центральний регіон:

Черкаська.....	Вовковінський Юрій Валерійович	(050) 381-70-66
Полтавська.....	Блоха Андрій Васильович	(050) 383-53-57
Полтавська.....	Кордубан Роман Сергійович	(050) 463-75-45
Полтавська.....	Божко Олексій Григорович	(050) 356-42-53
Сумська.....	Рекленко Сергій Миколайович	(050) 384-91-28
Сумська.....	Сторожев Сергій Васильович	(050) 444-19-52

Східний регіон:

Харківська.....	Черних Олексій Володимирович	(095) 280-73-40
Запорізька.....	Харченко Роман Сергійович	(050) 352-96-13
Дніпропетровська.....	Гуртова Надія Петрівна	(050) 388-29-78
Дніпропетровська.....	Храмов Олег Миколайович	(050) 384-73-30
Регіональний представник по ріпаку.....	Немятий Костянтин Петрович	(095) 280-81-12

Західний регіон:

Хмельницька.....	Колеснік Роман Борисович	(050) 352-95-78
Хмельницька.....	Топоровський Юрій Анатолійович	(050) 441-76-23
Рівненська.....	Тарасюк Іван Володимирович	(050) 356-27-89
Тернопільська.....	Вознюк Віталій Миколайович	(095) 275-37-07
Регіональний представник по ріпаку.....	Педан Григорій Володимирович	(095) 270-75-86

Південний регіон:

Кіровоградська.....	Александрова Інна Володимирівна	(050) 351-86-20
Кіровоградська.....	Посторонко Віктор Михайлович	(050) 445-11-27
Кіровоградська.....	Стрижов Володимир Євгенійович	(095) 272-91-40
Кіровоградська, Миколаївська.....	Хоменко Микола Володимирович	(095) 270-75-42
Миколаївська.....	Склярченко Іван Вікторович	(050) 468-46-51
Одеська.....	Лебединко Михайло Сергійович	(050) 335-37-81
Одеська.....	Красіков Юрій Євгенійович	(050) 384-89-57
Регіональний представник по ріпаку.....	Митник Олександр Володимирович	(050) 411-18-65

Відділ роботи з ключовими клієнтами:

Андрюшко Андрій Юрійович.....	(050) 411-00-21
Цвігун Олександр Вікторович.....	(095) 278-05-24
Пащенко Вадим Михайлович.....	(050) 352-96-03
Бившев Геннадій Валерійович.....	(050) 447-66-13
Вітюк Володимир Анатолійович.....	(050) 351-86-21
Іванчук Анатолій Анатолійович.....	(095) 283-80-64
Мельник Юрій Петрович.....	(050) 469-86-93
Комнатний Ігор Григорович.....	(050) 411-83-20
Кузьняк Ігор Йосипович.....	(050) 440-87-79
Кузьменко Андрій Сергійович.....	(050) 471-64-14
Федорів Ярослав Михайлович.....	(050) 351-74-09
Гойсюк Юрій Володимирович.....	(050) 413-87-15
Правило Олег Володимирович.....	(050) 314-19-73
Андрійченко Андрій Михайлович.....	(095) 281-03-81

Головний офіс:
ТОВ «Монсанта Україна», 01033 Київ,
вул. Володимирська, 101а, ОЦ «Сенатор», 5 пов.,
тел. 490 75 75

Більше інформації про компанію:
www.monsanto.ua
Більше інформації про продукти:
www.dekalb.ua